

Kutseühinguline ajakiri

Riigiteenijate häälekandja

Tellimise hind:

Hastas postiga . . . Kr. 2.—
Poolaastas „ 1.—

Ilmub 1—2 korda kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonides ja kõigis postkontorites ja lehe talituses.

Toimetus ja talitus: Tallinna, Kopli tän. 7-a. Telef. — Balti keskjaam 221.

Kuulutuste hinnad:

10 senti m/m., veeru laiuses.
Tekstis 50 prots. kallim.

Eesti raudteelaste Reskühingu väljaanne.

Nr. 7

24. juunil 1931 a.

VIII aastakäik

Hasomin omavoliliselt arstiabi kitsendamas.

Kuigi Vabariigi Valitsuse poolt 27. märtsil s. a. vastuvõetud Määrus valitsusasutistes töötavate ametnikkude ja tööliste haiguse korral kindlustamise ajutise kodukorra määruste muutmise ja täiendamise kohta (avaldatud Riigi Teatajas nr. 29 s. a.) isegi väga suuresti piirab riigiteenijate arstiabi saamise õigust, on Hariduse- ja sotsiaalministeeriumile seda ikkagi veel vähe olnud ja ta on asunud veel omalpoolt uusi kärpimisi maksuma panema, ilma et tal selleks õigust oleks.

Nimelt on ta maksuma pannud Riigi-asutistes töötavatele ametnikkudele ja töölistele ning nende perekonnaliikmetele arstiabi andmise korra määruse (avaldatud Riigi Teatajas nr. 31 s. a.), milles sisalduvad korraldused, mille tegemiseks hasominil seaduslik õigus puudub. Nimetatud määruse andmise alusena on selles märgitud Vabariigi Valitsuse poolt 12. sept. 1930. a. vastu võetud ja „R. T.“ nr. 73 — 1930 avaldatud arstiabi andmise ajutise kodukorra muutmise ja täiendamise määruse I osa. Viimane annab Hariduse- ja sotsiaalministrile õiguse maksuma panna täiendavaid juhtnõude arstiabi andmise ja arvete õiendamise korra kohta; nimelt ainult korra kohta. Ülemaltähendatud hasomini määrus selle vastu sisaldab aga korraldusi mitte üksi arstiabiandmise ja arvete õiendamise korra kohta, vaid ka niisuguseid korraldusi, mis arstiabisaamise õigust piiravad suuremal määral, kui see Vabariigi Valitsuse poolt maksuma pandud määruses ette nähtud. Nii, näiteks, hasomini määruste § 5 ütleb: „Arstliku personaali tasunormid, mille järgi vastavalt riigiteenija või tööliste palgale asutised osa arstiabi kuludest (50%, 40% või 25%) tasuvad, aval-

datakse Hariduse- ja sotsiaalministri poolt.“ Siin ei ole ju tegemist enam mingisuguse arstiabiandmise või arvete õiendamise korraga, vaid antava arstiabi suuruse sisuliselt kindlaks määramisega.

Veel kaugemale on aga mindud § 12-s, mis on järgmine: „Hammaste ravist on lubatud hamba plombeerimine, kivist puhastamine ja väljatõmbamine.

Hammaste plombeerimist lubatakse riigiteenijatele, -töölistele ja nende perekonnaliikmetele, kui riigiteenija või tööline on asutise teenistuses olnud vähemalt üks aasta. Igal järgneval aastal tasub riik kindlaksmääratud protsendi kolme plommi hinnast.“ Siin ju kõige pealt jäetakse ilma hammaste plombeerimise õigusest kõik riigiteenijad, kes alla ühe aasta riigiteenistuses olnud. Vabariigi Valitsuse määrus midagi sellesarnast ei sisalda. Edasi lubatakse pärast aastast teenistust iga aasta tasuda teatud protsent ainult kolme plommi hinnast. See on ju mitte üksi ebaseaduslik, vaid ka absurdne nõue, mille teostamine riigile kaugelt rohkem maksuma läheb, kui selle abil kokku hoitakse, sest see sunnib ju asutisi jälle arvet pidama iga üksiku riigiteenija hammaste arstimise kohta. Ükskord varem — 1922. a. — Töö- ja hooldekandeministeerium juba kukkus sisse sellise nõudmisega ja oli sunnitud seda mõne kuu pärast tühistama, kuid nähtavasti on tookordne õppetund juba ununenud. Aga peale selle on tähendatud paragrahv veel ilusaks näiteks sellest, kuidas üks sundnorm mitte ei tohi väljendatud olla, sest seda võib seletada nagu mõnd oraakelt, kuidas aga keegi soovib. Mis ajast, näit. hakatakse arvama seda ühte aastat, mis on tarvilik teenida

kolme hamba plombeerimise õiguse omandamiseks? Kas 20. apr. 1931. a. peale, mil see määrus maksuma hakkas, või riigiteenistusse astumise momendist? Mõlemad seisukohad lasevad endid selle paragrahvi sõnastuse juures kaitsta. Edasi, — kas on õigus nõuda kolme plommi osalist tasumist iga arstiabiõigusliku isiku (s. t. ka perekonnaliikme) kohta aastas, või on see norm maksev terve perekonna kohta kokku? Jällegi on mõlemad seisukohad kaitstavad.

Lõppeks pole seadusepärane ka tähendatud määruste § 15 tähendus 3-as, mis määrab, et röntgenikiirtega läbivaatamise, laboratooriumi analüüsi, masseerimise, kodus vannitamise ja muud sarnased kulud maksab riigiasutis ainult siis välja, kui arst niisugust ravi tarvilikuks peab, Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt kindlaksmääratud tasunormide järgi. Täheandisime juba ülemaal, et mingisugust õigust niisuguste tasunormide kindlaksmääramiseks hasominil pole.

Kõik ülemalkirjeldatu näitab, kui usin hasomin on olnud kärpimiste otsimises. Kahjuks pole sellist usinust näha seal, kus on tegemist riigiteenijatele nende raske seisukorra kergendamisega. Nii näit. Vabariigi Valitsuse määruste § 4² näeb ette, et tasuta arstiabi antakse muu seas riigiasutiste poolt sisseseatud või üüritud ambulatooriumides; teistes ambulatooriumides ainult Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi äranäitamisel. Kuigi meie pole väimustatud ambulatooriumidest, oleks häda sunnil mõnigi riigiteenija valmis neist arstiabi otsima,*) kuna see tasuta,

*) Muidugi peab nende poole pööramise õigus olema vabatahtlik.

kuid mitte kõigil asutistel pole oma ambulatooriume, vaid vist ainult raudteel ja kaitseväl. See peaks teada olema ka hasominil ja sellepärast oleks tema esimeseks mureks pidanud olema, hoolitseta selle eest, et vastavalt nimetatud paragrahvi nõuetele luua võimalus tasuta arstiabi saamiseks ka nende asutiste teenijatele, kus omad ambulatooriumid puuduvad. Seda aga kahjuks seni sündinud pole.

Riigiteenijad on olnud sunnitud korduvalt kaebama pääliskaudsuse, hoolimatuse ja ükskõiksuse üle, millega suhtub nende hädadesse ja muredesse hasomin. Seni kahjuks polnud neil kaebustel mingisuguseid märgata vaid tagajärgi. Praeguse ministri ametisse astumisega lootsime, et nüüd lõpuks ometi ehk olud muutuvad, sest on ju hra minister ise kauemat aega tegev olnud riigiteenijate kutseliikumises ja nende muredega tuttav, kuid ülemalkirjeldatud asjaolud tõendavad kahjuks, et parandused sugugi nii kerged tulema pole. Olgu seepärast veel kord juhitud hra ministri tähelepanu neile asjaoludele.

Ikka jälle kahe sugune mõõdupuu.

Nagu juba eelmises „Sides“ teatasime, võttis Riigikogu 28. apr. s. a. vastu ja pani tagantjärele 1. aprillist s. a. maksma seaduse, mille põhjal pensioniõiguslike isikute palgast 2% maha arvatakse ja pensionikapitali arvele maksetakse. Nüüd on Hariduse- ja sotsiaalministeerium maksma pannud juhtnöörid selle kohta, kuidas seda mahaarvamist teostada (v. R. T. 42 — 1931, art. 304). Nendes juhtnööride § 7-s on antud palga mõiste, millest 2% maha arvata tuleb. Nimelt tuleb palga all mõista rahapalka, mida maksetakse isikule koosseisudes kinnitatud palganormide alusel. Riigi- ja omavalitsusettevõtjate pensioniseaduse § 3 järgi mõistetakse aga palga all, mis on aluseks pensioni määramisel, vastava ametkoha palgamäärat rahas ja natuuras ühes alalise lisatasuga, väljaarvatud summad, mis erakorraliste väljaminekute katteks või iseäralikkude tööde tasuks määratakse, samuti ka preemiad, tasu puhaskasust, tasu ülenormi antud tundide

ja ületunnitöö eest ning perekonnaabirahad. Nii on siis nüüd pensioniõiguse tegemist kahe suguse palga mõistega. Üks mõiste määrab ära palga, mis on aluseks pensioni arvutamisel ning mis on oma ulatuselt ja mahult märksa laiem kui teine, mis on aluseks pensionikapitali heaks võetava maksu arvutamisel. Nii on siis siin tegemist jälle kahe väga omapärase mõõdupuuga. Vähe sellest, et ühed saavad samasuguste nõudmiste ja teenistustingimuste juures kõrgemat palka kui teised, sest mingit kompensatsiooni viimastele selle eest ei anta, et neil tasu natuuras puudub (välja arvatud kaitsevälased, kes saavad korteriraha), et nad saavad suuremat pensioni kui teised, sest lisatasud võetakse neil pensioni määramisel arvesse ja hakatakse neil nüüd pensioniõiguslikust palgast tegelikult vähem maha arvama kui neidel, kes niigi juba vähem palka saavad. Ja see mahaarvamise protsent on seda väiksem, mida suurem on lisatasu.

Tõesti, ei oska enam midagi ütelda niisuguse omapärase loogika kohta. Tahaksime ainult teada, kas see on tahtlikult nii tehtud, või on siin tegemist hasomini hoolimatusega ja pealiskaudsusega.

Rahvusvaheline protest ametnikkude palkade vähendamise vastu.

Nelipühade aegu Genfis peetud ametnikkude organisatsioonide konverents on vastu võtnud järgmise otsuse ametnikkude palkade vähendamise vastu:

Allakirjutanud liitude esindajad, tutvudes Ametnikkude internatsionaali teeneterikka tööga ametnikkude reaalpalkade üle, konstaterivad võrastusega et suures arvus riikidest ametnikkude tegevus absoluutselt mittekiüllaldaselt tasutav on.

Nad kahetsevad, et terve rida riikisid tarvilikuks on pidanud, alla suruda ametnikkude palke ja elustandarti, et majanduskriisi vastu võidelda. Allakirjutanud liitude esindajad on veendunud, et see abinõu täielikult kõlbmata on nimetatud kriisi ohjeldamiseks, Sellepärast juhvad nad valitsuste ja Rahvusvahelise tööbüroo tähelepanu hädaohule, mille sünnitab majandusele avalikkude töövõtjate ostujõu vähendamine.

Ch. Laurent, Fédération nationale des Syndicats de Fonctionnaires, Paris. Secret. de la Fédération Intern. des Fonctionnaires.

Edw. Llewellyn, Civil Service Confederation, London.

Carl Polenske, Intern. Föderation des Personals in öffentlichen Diensten und Betrieben.

E. Winkler, Intern. Föderation der Polizeibeamten.

Flügel, DBB.

Dr. L. Maier, JPPT.

Lenz, JPPT.

Duda.

L. Schreurs, Fédération des Syndicats chrétiens des PIT.

L. C. Klein, Secretariat prof. intern. de l'Enseignement.

Falkenberg, ADB, Präsident der JBA.

Peale selle arutas konverents, mis oli kokku kutsutud Rahvusvahelise tööbüroo direktori Albert Thomas'e kutsel, puhkustküsimust ja palgastatistikat, mille Tööbüroo koos vabaametühingulise ametnikkude internatsionaaliga (JBA, president Falkenberg) kokku oli seadnud. Neis küsimusis võeti vastu järgmised resolutsioonid:

Ametnikkude palgaga puhkus.

Kolmas ametnikkude rahvusvaheline

nõupidamiskoosolek on tutunud aruandega Rahvusvahelise tööbüroo poolt ametnikkude palgaga puhkuse kohta ettevõetud uurimuse üle, avaldab tööbüroole selle meetodilise ja kokkuvõtliku aruande eest tunnustust ja tänu ja võtab palgaga puhkuse üldise probleemi kohta järgmised põhimõtted:

Igal ametnikul peab olema õigus igaaastasele kosutusepuhkusele, mille kestus arvesse tulevate organisatsioonidega kokku leppida ja seaduste või määruste kaudu kindlaks määrata tuleb.

See puhkus peab kestma vähemalt neli nädalat, olenemata vanadusest, teenistuse kestusest, teenistustasust ja teenistusastisest.

Igal ametnikul peab peale selle olema õigus saada palgaga puhkust järgmistel juhtudel:

- haiguse puhul,
- tungivate perekondlikkude kohustuste täitmiseks,
- oma kutseühingu kongressidest osavõtmiseks, kui ta on sinna delegeeritud,

Kas on palkade vähendamise hädavajalik?

Kunagi enamalt pole olnud sarnast majanduslikku kitsikust, missugusesse oleme tõugatud praegu tänu kapitalistlikule ühiskonna korrale. Kümnetesse miljonitesse ulatav töötute vägi haarab kogu maailma. Kas ei tõenda see vastuvaidlematult, et kapitalistlik tootmissüsteem ei suuda anda tööd ja leiba. Kas ei ole see ühtlasi selle korra paikapidamatus tõenduseks, sest et ei või kaua püsida ükski ühiskondlik kord, mis oma jõuetuse tõttu miljonid töövõimelisi inimesi naljasurmale viib. Ja see kõik sünnib ajal, kus valmistamisjõud on niivõrt arenenud ja võimsad, et nad suudavad kõiki tarvidusi täiesti rahuldada.

Seisukorra absurdus saab meile alles siis selgeks, kui teadmisele oleme jõudnud, et praeguse häda põhjuseks on kaupade (varade) üliküllus. See on tekkinud tänu ennenägematu tootmisjõudude arenemisele, mida kapitalistlikud nõia-

meistrid on esile mananud ja mis neile ähvardab nüüd saatuslikuks muutuda. Uns tont — ratsionaliseerimine — lendas mööda maid ja pani toime imetegusid. Mõne aastaga muutus kogu tootmisaparaat imetäiuslikuks. Kuid kõige selle tagajärjel tõugati ikka rohkem ja rohkem elavat tööjõudu värvavate taha. Töötute reserv kasvab alatasa, sest et võitlus suuremate kasude pärast kõikidel tööstuslikudel frontidel ja majanduslikudel aladel möllas nüüd hirmsamalt kui kunagi enne. Kapitalistlik monstrum näitas, et ta kasuahnitsemise kirm on piiritu.

1929 aasta lõpul oli juba selge, et on saanud majanduslik kriis, mille sarnast enamalt ei ole olnud. Kohe tõstsid kapitalistid hädakisa, nagu kannataksid nad kahjusid. Seda pasundasid nad niikaua kui oli valmistatud soodne meeleolu töölise palkade allasurumiseks. Kodanline ajakirjandus püüdis kõigest jõust

sugereerida laiematele alateadlikkudele hulkadele, et palkade vähendamises on ainuke pääsetee ja see vähendamine on antud olukorra juures täitsa loomulik nähtus. Täiesti surnuks aga vaigiti töisasi, et kuna tootmisjõudude ennenägematu arenemise tagajärjel produktioon on määratult kasvanud, on tööliskade ostujõud madalate palkade tõttu endiselt väike ja töötute reservi kasvamisega üldiselt veelgi väiksemaks muutunud. Siit on selge, et palkade vähendamine majanduslikku kriisi veelgi süvendab.

Kapitalistlik ülim tarkus on teenijate ja töölise halastamatu palkade vähendamine. See on ju nii lihtne, et selle kallal ei ole sugugi tarvis pead murda. Õeldakse lihtsalt, et kaupade hinnad on nende rohkuse tõttu langenud ja sellepärast tuleb tootmise kulud vähendada. See on aga võimalik ainult teenijate ja töölise palkade vähendamise teel, sest et ettevõtjad ei või ju ometigi oma kasudest loobuda. Elavat töötajad on vabrikute värvate taga küllalt, sellepärast ei ole mingisuguseid raskusi palkade mahasurumiseks. Kodanlastest eelarvamistest läbiimbutatud seltskonna kihtides pole raske tekitada arvamist, et just töölised ja teenijad peavadki kõik raskused oma kanda võtma kui asjad halvasti lähevad.

Kuidas on aga lood ettevõtjate kasudega neil raskeil kriisiaastail? On nad

tõesti vähenenud niivõrt kui seda püütakse ette tuua?

Sellele küsimusele vastuse andmiseks peame kasutama ainult ametlike andmeid. Kahjuks puudub meil seni võimalus otsekohe omal algatusel andmeid koguda, mida meie täiesti usaldusväärilisteks võiksime pidada. Ametlikud kroonu andmed jäitavad aga väga palju soovida. Kuid laseme neidki kõnelda.

Põhja-Ameerika Ühendriikide üheks andmete kogumise asutiseks on The United States Department of Commerce (kaubanduse departement). Muuseumi kogub see asutis andmeid aktsiaseltside poolt maksetavate dividendide ja protsentide kohta. Ameerika raudteelaste föderatsiooni häälekanajas Labor'is on toodud järgmised andmed, mis föderatsioonil õnnestus ammutada kaubanduse departemendilt:

1928 aastal maksis tööstuslike ettevõtete, trammiteede ja raudteede aktsiaseltside grupp oma aktsionäridele prots. ja dividende 6.028.184.000 dollarit.

1929 aastal makseti juba 7.588.248.000 dollarit, seega 1.500.000.000 dollarit rohkem kui eelmisel aastal.

1930 aastal tuli suur krahh: miljoneid töölisi visati värvate taha, farmerid satustid raskustesse. Võis arvata, et kapitalistide kasud ka vähenesid. Mitte mi-

dagi aga sellesarnast. Just ümberpöörduvalt: kapitalistide kasud tõusid enneolematu kõrguseni. Kõnealolev grupp maksis oma aktsionäridele 1930. aastal 8.200.554.000 dollarit dividende ja protsente, seega 2.172.000.000 dollarit rohkem kui 1928. aastal. Niisuguseks osutus see häda-aasta kapitalistidele.

Eelpooltoodud andmed räägivad nii selget keelt, et siia midagi ei ole tarvis juure lisada. Jääb ainult kahjatseda, et Labor'i poolt avaldatud andmed ei suuda kõikuma panna arvamist, nagu tooksid kriisiaastad ka kapitalistidele kaotusi. Ei suuda sellepärast, et kapitalistide teenistuses seisev kodanline ajakirjandus on parim abinõu tösiasiade vassimiseks ja kodanlastest eelarvamistest läbiimbutatud alateadlikkude seltskonnakihtide eksiarmistele viimiseks.

Meile on aga selge, et palkade vähendamine, rääkimata sellest kas ta üldse soovitatav ja otstarbekohane on, sugugi hädavajalik ei ole. Väljapääsu kriisist tuleb otsida tööpäeva lühendamise teel, kusjuures palku vähendada ei tohi. Ainult sel teel kaob tööpuudus, tõuseb tööliskulude ostuvõime ja tuleb lõpp sellele häbitavale seisukorrale, kus varade ülikülluse juures miljoneid terveid töövõimelisi inimesi ühes oma perekondadega peavad kannatama äärmist puudust ja vilest.

„J. T. F.“

Raudteelaste Keskühingu tegevuse ülevaade.

1. Juhatus üldkoosolekul 15. V. k. a. toimiti riigi- ja omavalitsusteenijate kesklüüdi saadikute kogusse saadikute valimisi. Kandidaatideks seati ülesse R. Poobul, R. Einardt, J. Rukki, R. Treufeldt, V. Erik, A. Nuuter, K. Kask, V. Rutnik ja A. Kangur.

Saadikuteks valiti: R. Poobul, (rongit. k/ü), R. Einardt (Tee ja ehituse osak. teen. k/ü), J. Rukki ja V. Rutnik (kontoriam. k/ü), A. Nuuter ja K. Kask (tehniliste jõudude k/ü) ja A. Kangur (jaamaametn. k/ü).

Kandidaatideks valiti: R. Treufeldt (elektrotehn. alal t. k/ü) ja V. Erik.

2. Teatavasti otsustati möödunud kongressil muuta Keskühingu põhikirja. Kahjuks jäeti tähelepanemata, et otsuse hõlpsamaks täideviimiseks oleks vaja olnud volitada isikuid põhikirja muudatuse tekstile ja registreerimise avaldusele alla kirjutamiseks. Et seda ei olnud tehtud, siis peab asja ajama kogu juhatus terves koosseisus, ehk vähemalt kvorum, niikui selgus siseministeriumis. Edasivõitluse õigust ei ole. Arusaadav, et see asjaolu raskendab kongressi otsuse täideviimist. Nüüd on niikaugele jõutud, et avaldusele on kogutud tarvilik arv allkirju ja viimased on õigeks tunnustatud. Veel on täita mõned vormaalsused ja siis võib esitada avalduse ühes kõigi lisadega siseministeriumile. Kui ootamatult mingisuguseid takistusi esile ei tõuse, siis võib loota paari kuu pärast põhikirja muudatuse lõpulikkude täideviimist, sest et siseministeriumil on õigus toimetada esitatud dokumentide läbivaatamist ühe kuu jooksul.

3. Iga aasta palgati raudteelaste Haapsalu sanatooriumi jaoks mudavannidega ravimise kestvuse ajaks kindlapalgaline arst ja masseerija. Käesoleval aastal raudteevalitsus loobus tähendatud personaali palkamisest, sundides seega arstimisele ilmunud teenijaid kasutama arste väljaspool sanatooriumit. Selle korralduse tagajärjel oleks tekkinud teenijaile ja ka riigile lisakulusid. Seda arvesse võttes pööras

keskühingu juhatus 6. juunil s. a. järgmise märgukirjaga raudteevalitsuse kaudu teedeministri poole:

„Meil on au pöörata Teie poole järgmises asjas.

Eelmisel aastail palgati raudteelaste Haapsalu sanatooriumi jaoks mudavannidega ravimise kestvuse ajaks kindlapalgaline arst ja masseerija. Nende palkamine on tingitud sellest, et mudavannide kasutamine võib sündida ainult alalise arstliku järelevalve all ja edukaks ravimiseks on masseerimine hädatarvilik. Käesoleval aastal on Raudteevalitsus loobunud arsti ja masseerija palkamisest põhjendades seda Vabariigi Valitsuse otsusega 30. III. 1931. a. ajutiste töötajate palkamise kohta ja arvamisega, et kulud vähenevad kui haiged tarvitavad väljaspool sanatooriumi Haapsalus praktiseerivaid arste ja riik tasub haigetele Vabariigi Valitsuse poolt 27. III. 1931. a. vastuvõetud määruste alusel osa arstidele makstud visiidite tasust.

Mis puutub Vabariigi Valitsuse otsusesse ajutiste töötajate palkamise kohta, siis ei võiks see käesoleval juhtumil olla takistuseks, sest et Haapsalu sanatoorium avatakse ainult teatavaks hooajaks, mille möödumisel ta suletakse ja palgatud töötajad vallandatakse. Järjekult siin ei ole tegemist lisatöötajate palkamisega mingisuguse permanentse funktsioneeriva asutise kindla koosseisu suurendamiseks.

Mis puutub aga kokkuhoiu saavutamisesse kuludes, siis selgub meie poolt kogutud andmetest ja nende põhjal tehtud kalkultatsioonidest, et kokkuhoidu on võimalik saavutada ainult siis, kui seatakse ametisse kindlapalgaline arst ja masseerija. Arst ja masseerija palgatakse kaheks kuuks: esimene palgaga 140 kr. ja teine 60 kr. kuus. Üldine palga summa 2 kuu eest oleks 400 kr. Käesoleval aastal kavatakse saata Haapsalu sanatooriumi 150 haiget. Kui neil tuleb kasutada arstlist personaali väljaspool sanatooriumi ja maksta kindlaksmääratud taksid jä-

rele, siis oleks üldine tasu arstidele visiidite eest umbes 1600 krooni. Riik peaks sellest maksa poole s. o. 800 kr. Nii siis oleksid riigi kanda langevad kulud 400 krooni võrra suuremad kui kindlapalgalise arstlike personaali ametisse seadmise puhul. Et haigete eneste kanda jääb 800 krooni, siis tuleks iga haigele umbes 5 krooni ümber lisakulusid kanda. Kui arvata haige kohta 30 krooni toitmise kulusid kuus, 25 krooni ravimise kulusid, siis oleks haigel kulusid 60 kr. kuus. Rõhuv enamuse haiged on madalalpalga saajad teenijad ja töölised. Arusaadav, et nendel tuleb loobuda sanatooriumi kasutamisest kuigi see arstide poolt neile tungivalt soovitatud on. On eelkõige arvamine, et mudavannidega arstimine on alamteenijaile ja töölisele luksus. Meie kliima ja teenistustingimuste juures on jooksuvalaiguse tekkimine just alamteenijate ja töölise juures paljudel juhtumitel paratamatult ja järjekult arstimise vajadus möödapääsematu.

Ülaltoodud arvesse võttes palume Teid, härra Minister, korraldus teha, et sanatooriumile palgataks ajutiste töötajadena kindlapalgaline arst ja masseerija. Sellel läbi väheneksid niivõrd riigi kui ka haige kanda langevad kulud.“

Keskühingu palve leidis rahuldumist teedeministeriumi poolt: raudteevalitsuse tehti korraldus arsti ja masseerija palkamiseks. Nii siis jääb teenijail lisakulude kandmine seekord ära.

4. Teatavasti astus Keskühing vastavald samme Teede- ja Hariduse-sotsiaalministri ees töö- ja puhkeaja määruuses leiduvate puuduste kõrvaldamise ja veduri- ning rongiteenijate pensionile mineku vanaduse ülemmäära vähendamise asjus.

12. mail s. a. saabus ülalmainitud kirjadele vastus Hariduse-sotsiaalministrilt, milles teatatakse, et Teedeministri teatel olevat töö- ja puhkeaja määruuse muutmise praegu käsil Teedeministeriumis. Mis puutub aga veduri- ja rongiteenijate pensionile mineku vanaduse ülemmäära

vähendamiseks, siis kantakse Keskuhingu kiri ette ministritevahelise komisjonile, kus pensioniseadus praegu arutusel.

5. Maikuu lõpupäevil saabus E. R. Keskuhingusse kutse India ametiühingute Liidu kongressile, mida peetakse 27. skp.

Riigi- ja omavalitsuseteenijate saadikutekogu koosolek.

Pühapäeval 31. mail k. a. peeti Tallinna Raudteelaste Kodus Riigi- ja omavalitsuseteenijate saadikutekogu koosolek, millest osa võtsid 12 riigi- ja omavalitsuseteenijate kutseorganisatsiooni 29 saadikutega.

Uute liikmetena võeti Keskliitu vastu: Viljandi ja Pärnu riigi- ja omavalitsuseteenijate ühingud, Tartu kohtuametnikkude ühing ja Posti-telegraafi-telefonitehnilise ala ametnikkude ühing. Juhatuse 1930. a. aruanne kinnitati ühel häälel.

1931. a. eelarve võeti vastu tasakaalustatult kr. 1.040 suuruses.

Ühtlasi lubati juhatusele kasutada organiseerimiskulude katteks ning ajakirja väljaandmiseks Keskliidu kassa reserve.

Oigusliku korra suhtes oli eriti kõne all distsiplinaarseaduse eelnõu, mis leiti täiesti vastuvõtmatu olevat, kuna ta asetab teenija ülemuse omavoli alla.

Sotsiaalkindlustuse küsimustes aktsepteeriti järgmised otsused:

Pensioni küsimus.

Saadikutekogu arutades Hariduse- ja sotsiaalministeeriumi poolt väljatöötatud uut pensioni seaduse eelnõu nõuab, et

- 1) uue pensioni seadusega ei tohi vähendada riigi- ja omavalitsuseteenijate palka 2% võrra;
- 2) pensioni väljaarvestamisel saaks arvesse võetud a) kõik tasud, mis tasudena tulumaksu alla arvestatakse, b) enne Vabariigi algust erametsades teenitud aeg;
- 3) pensioni komisjonide tööst võimaldatakse osa võtta riigi- ja omavalitsuseteenijate kutseorganisatsioonide esindajail hääleõigusega;
- 4) neile teenijaile, kes seotud välis-

Kalkutta's. Tähendatud kongressist osavõtmise võimaluse puudusel, tänas Keskuhing kirjalikult kaugeid ametivendi saadetud lahke kutse eest ning soovis oma poolt parimat edu kongressile.

ning ööteenistusega saaks lühendatud pensioni väljateenimise aeg 30 a. peale ja vanaduse alammäär 55 a. peale.

Saadikutekogu teeb keskliidu juhatusele ülesandeks muus osas tegutseda 1929/30 a. saadikutekogu otsuste kohaselt.

Haiguskindlustus.

Saadikutekogu tunnistab tarvilikuks riigi- ja omavalitsuseteenijate ning tööliste arstiabiandmise korraldust rajada, juhul kui paremat moodust ei ole, kindlustusekassa süsteenile silmas pidades järgmisi nõudeid:

- 1) kassa valitsemine olgu kassa liikmete käes;
- 2) kassa alla kuulugu kõik riigi- ja omavalitsuseteenijad ning tööliised;
- 3) kassa olgu üks ning ühtlane kõigi riigi- ja omavalitsuseteenijate ning tööliste suhtes;
- 4) riigi ja omavalitsuste poolt tasutav kassa kapitali maks olgu vähemalt 2% palgast;
- 5) kassaliikmete poolt tasutav kassa maks ei tohi tõusta üle 2% palgast.

Tasude küsimuses võeti ühel häälel vastu otsus:

„Saadikutekogu konstateerib, et Riigi- ja omavalitsuseteenijate ja tööliste valdav enamuse on kogu Vabariigi kestvuse ajal elanud alalises puuduses ja alatoitluses, mis tingitud äärmiselt madalatest palkadest.

Pensioni kapitali maksu ja arstiabi kulude teenijate kanda panemisega on riigiteenijate palka vähendatud 5% võrra.

Seda arvesse võttes avaldab saadikutekogu protesti palkade vähendamise kavatsuse vastu. Majanduslistest raskustest

ülesaamiseks peavad ohvrit tooma kogu rahvas, vastavalt maksuvõimeile ja eeskätt aga need varanduslikult jõukamad kihid, kes riigi käest eesõiguslikult igasuguseid soodustusi on saanud. Samuti tuleks riigi kulude vähendamiseks edasi liikuda sõjavõlgade tasumine ja endistele mõisnikkudele tasumiskamine. Ühtlasi tuleks ära kaotada kõrgemate ametnikkude mitmekoha pidamised ning lisatasud.“

Organiseerimise küsimuses oli kõneal riigiteenijate kutseorganisatsiooni struktuur. Saadikutekogu asus järgimisele seisukohale:

„Saadikutekogu peab soovitavaks, et riigiteenijate kutseorganisatsioonide struktuur saaks rajatud ametalasele või ametkondlisele põhimõttele. Ühtlasi peab saadikutekogu otstarbekohaseks, et kõik kutseorganisatsioonid oleks koondatud Keskliitu oma keskorganisatsiooni kaudu. Ühesuguse ametalalise või ametkondlise päritoluga ühingud tulevad koondada sektiooni, mille kaudu need organisatsioonid Keskliidu juhatusest osa võtaksid.“

Põhikirja muutmine otsustati edasi liikata.

Koosolekul algatatud küsimuste juures peatuti pikemalt Põllutöministeeriumi ametnikkude ületundide juures ning asuti järgmisele seisukohale:

„Saadikutekogu protesteerib Põllutöministeeriumi korralduse vastu, millega nimetatud ministeeriumis tehakse hulgaliselt, aasta jooksul kuni 9 kuu vältel, ületunni töid. Saadikutekogu nõuab, et Põllutöministeeriumis saaks hulgalised ületunni tööde tegemised lõpetatud.“

Uude juhatuse valiti: Rutnik, Poobul, Einar (Raudtee), Martens, Kallman (Post), Kahlberg, Pipar (metsateenijad), Nurk (vallasekretärid), Blumfeldt (põllutömin. ametn.), Sass (metsaülemad, Mil-lisfer (posti ametkonna tehniline ala).

Revisjoni komisjon moodustati koosseisus: Pihlau, Põltsam, Kask.

Riigi- ja omavalitsuseteenijate Keskliidu Saadikutekogu poolt 31. V. k/a. valitud juhatuse pidas oma esimest koosolekut 9. VI. Moodustati sekretariaat koosseisus: Martens (esimees), Pipar, Kallman (abi-esimehed), Rutnik (sekretär), Nurk (laekahoidja).

Rannaliival.

Kell löi ametruumis kolm. Algas äkki paberite sahin, pliitrite ja sulepeade ära-viskete klõbin, ündipotte tõste kolksud, sahtlite lukkukeeramiste krõbin ja juba väljus ruumist ametnike — üks liikus lahti-kinni naks ja krõmm. . . Olid juuniku-u kahekümnendad päevad. Päike liikus kõrgema kumerusega üle taeva laotuse ja varakevade vinged tuuled olid muutunud pehmeks sordiiniks issanda hiigla çellol. Sile Pirita liivarand ägas kuumleva ja ihara inimliha raske koorma all. Siin lebas ja liikus saksu ja sante, kaupmehi ja inimese nõõrijaid, koolinoortsu ja lustakaid neiusid, vanu hallpea-tudisid ja kilkvat hüplejaid lapsukesi, kõrgemaid riigiametnikke ja väikseid arglikke riigiteenijaid. Oli ju äsja palgapäev, mil ka väike ametnik julges tunda end inimesena ja viia oma kahvatut ihu tuulutama jaheda pealelõunase päikese kiirte alla. Pugesid kaks mehikest siis noorte mändide vahele kõrvalise paika, häbenedes näidata endi kooljavalget ihu ja kingidvõlu. Näe, siit paistis „meeste paradisi“. Kõik puha Aadama ülikonnas ja loomulik-laisklevas olemises. Enamikult puna-

kas-tõmmud ja läikiva nahaga kui muinasjutulised indiaanlased, kelle hulka on eksinud üksikud valkjad kehad kui unistuste luigid. . .

Enamikul „paradiisielanikest“ keskmised, ümmargused, värisevad vatsad (nähtavasti „paradiisi“ aadel) kui majandusliku depressioonijärgu pilge ja irvitus. Need tulevad keskpäeval ja kaovad rannalt peale lõunat.

Siin võid kuulda mõtteid ja arvamusi kõigi riigi- ja ka äripoliitiliste trikkide kohta.

Vaadeldes ja uurides ümbrust muutusid ka need „kaks“ vähe julgemaks ja vedasid endid Pirita „päriselanikele“ lähemale. Varsti sokutas end sinna nende kampa ka Põllutöministeeriumi Siim, Maksuvalitsuse Mihkel ja vend Joonatan raudteelt. No, nüüd olid koos mehed võrdse staažiga, ühesuguse elustandardiga ja samaste murede-rõõmudega. Kohe hoogu ja pealehakkamist. Padavai rõivist valla, trikoo nähvik ümber niude ja sörkides rannaliivale, suure rahva sekka. No küll on aga inimesed trikkodes imelikud! Hoopis teistsugused kui rõvis. Keha vormide igasugu jäsemel ja esemel, tõusud ja mõõnad. Iga pisem soone tükse ja närvi tõmme näha. On neid ini-

mesi ka pikki vibalikke ja lühikesi jäsakaid, pakse rasvarulle ja luukeresid. Vanu kortusnahkseid ja noori udusulelisi. Valgejuukselisi sinihalli silmiga, süsimusti pruntis huulte, kongsininaga.

Vaat' see on ida-balti tüüp, daalia sugetemega; see seal jälle dinaari rassi tüüp mongooli sugetemega, hüüab sõber statistikast seltsilisele. — „Käi põrgu oma piklike pealuude, naha ja karva värvuste ning varvaküünte pikkusega. . . Kõik on puha Soome-Ugri tõug, — ära tee Käo Jaani,“ kärgatab teine keeleteadust õppiv üliõpilane-ametnik vahele.

Pea saabub ka jõuk hõimuvellesid, tõmmusid ungarlasi ja teine trobikond linalakk-valkjaid soomlasi.

Mõtled: Kentsakas on ikka küll see rassi ja sugulus-rahvaste küsimus. Need kõik siin velled, üht tõugu? — Raputat pead ja lähed tagasi mändide vahele.

Mõttes hiilib vägisi ikka see keeruline ametnike koondamine, pensionikapitali maks, arstiabi äravõtt ja riigiteenija elustandard, mille määraks piskune ja veelgi kõigiti kärbitud sissetulek.

Tunned nagu oled ikka kultuurinimene ja nagu ei ole kah.

Teiste inimeste sekka sa aga igatahes ei passi. **Ametnik.**

Korruptsioon ja korralgedus piirkondades.

Meile kirjutatakse 6. piirkonnast:

„Töölislert nõutakse tööd, kuid korralikke tööriistu teemeister välja ei anna. Lähed neid tema käest nõudma siis sõinab ta nõudjat ja saadab teda omal kulul tööriistu ostma.

Töö on nii viletsalt korraldatud, et tööriistu peab tassima 6—7 kilomeetri tagant. Kuigi töö lõppeb kell 16.00, kulub tööriistade kohale viimiseks 2 tundi, nii et tegelik tööpäeva lõpp on alles kell 18.

Töölisele N. ei ole tänini nahkkindaid välja antud, kuigi nende kandmise tähtsuse lõppes juba 16. III.

Kõige täbaram on lugu priisõidu pilettide saamisega. Kui näit. tuled juunikuus nõudma piletit, mille saamiseks õigus oli juba aprillis, siis seletab teemeister, et seda piletit ennem ei saa kui alles tuleval

aastal aprilli kuus. Nii saab teemeister aru priisõidu pilettide määrustest.

Ei saa üldiselt tähendamata jätta, et missuguse palvega sa teemeistri poole ka ei pööraks, kõige pealt saad alati sõimata. Nagu näha, on Spulge revolutsiooniaegsed õppetunnid unustanud ja jälle omaks võtnud veneaegse tööliliste kohtlemise viisi. Sellele peaks aga lõpp tehtama“.

Ühest lõunapoolsest piirkonnast kirjutatakse:

„Teemeister kasutab suurejooneliselt riigi kulul palgatavat tööjõudu oma isiklikkudeks otstarveteks. Pannakse kartulid maha, peetakse toapoiss, kes perenaisega turul käib ja muid majatalitusi toimetab. Ka „pimedaid“ hobusemeeste näol, on tabelites näidatud. Te juures töötas ta öde. Et seda maskeerida näidati

teda tabelis moonutatud perekonna nimega.

Kes viina ostab teemeistrile ja Te-dele, saab tööd. Kes ei osta, ei saa.

Kuuldavasti on asja kohta huvi tunnud ka jaoskond ja midagi juurelnud, kuid tagajärgedeta. Siis on töölised asja uuesti ülesse võtnud ja prokuröörile kaebtuse saatnud“.

„Sidele“ on veel teistegi piirkondade kohta andmeid saadetud, mis pärast nende kontrollimist avaldatakse. Kõik see sunnib arvama, et laialdaselt on maad võtnas nähtused, mis ilmsiks tulid I. ja 2. piirkonnas. Näib, et nii mitmedgi teemeistrid ei suuda loobuda Vene ajal lihase ja verre imbunud kommetest, mis meil ei tohiks kuidagi viisi aset leida, seda enam, et teemeistrid on aineliselt täiesti kindlustatud teenijate liik.

Raudteelaste organisatsioonide elust.

Raudteelaste organisatsioonid elavad ise oma edu kahjuks väga kinnist elu.

Tihti nii kinnine on see elu, et isegi liikmed sellest midagi ei märka. Mõnes organisatsioonis puutub liige juhatussega kokku vaid aastamaksu tasumisel ja peakoosolekul.

„Side“ veerud oleksid healmeelil avanenud üksikute organisatsioonide tegevuse ülevaateile, ent nähtavasti alahinnatakse organisatsioonides informatsiooni tähtsust. Raudteelaste kutseühingute keskühing on vast ainukeseks valgeks vareseks olnud, kes on püüdnud võimalikult täielikult informatsiooni anda kutseajakirja veergudel oma tegevusest.

Mõnel juhul vast on see tüütavalt üksikasjalisena tundunud. Ent alatasa kasvav lugejaspere ning keskühingusse koondunud organisatsioonide liikmete arvu juurekasv on osalt selle avalikkuse teene. „Side“ veergude kasutamise kõrval on keskühing korraldanud ka rea koosolekuid (Sondas, Narvas, Tapal, Türis, Mõisakülas, Valgas), kus elavas sõnas raudteelaskonnale lähinetud.

Selle kõrval on aga üksikud kutseühingud võrdlemisi loiid olnud, on peamiselt tegeletud oma kitsama ringi jooksvate päevaküsimustega.

Laiaulatuslikult on töötanud meie tarvitajate ühingud, keda arvult kolm: E. Raudteelaste Tarvitajateühing (Tallinnas) kahekümne nelja kauplusega, kahe pagaritööstuse ja piimatalitusega, Valga raudteelaste tarvitajateühing nelja-viie kauplusega ja Pärnu-Tallinna k/r. raudteeteenijate tarvitajateühing (Mõisakülas) kahe kauplusega.

Need ühingud tegutsevad vaikselt raudteelaskonna varustamisega igapäevase elu tarvetega, kuid tekitavad oma olemisega peavalu kaupmeeskonnale kõigis raudteede lähedale ulatuvais piirkonnis, kuna ühingute kauplused pidurdavad erakaupmeeste aplust suurte vahakasude saamisel. Eriti silmapaistvaks on osutunud sel alal vagun-poodide tegevus.

Ent kahjuks ei osata küllaldaselt veel hinnata tarvitajate ühingute tähtsust. Nii mõnigi laseb meelitada end sellest, et lähemas erakaupluses saab samanimelisi aineid sama hinnaga, mõnda asja vast sent odavamaltki ja „ponksi“ pealekauba. Et kauba väärtuses vahet ja et mõne artikli kallima müügihinnaga erakaupmees oma kahjud ilusti tasa teeb, sellest hoolitakse vähe. Eriti veetlevaks aga osutub erakauplus kui sealt võlg saab.

Mõnda aega võlg ostmise eesõigust kasutanud, nähakse paremal juhul, et ei teki kahte palka millega võlad tasuda ja normaalelu jätkata. Ent siis on see pöörmisele hilja ning nüüd võib erakaupmees koorida nii kuis süda soovib.

Ei puudu raudteelasil ka oma ühispank — II Tallinna Ühispank, kes vaatamata oma lühikesele eale on suutnud nii mõndagi hädaliselt vajalikuks osutunud laenu muretsemise küsimust lahendada. See pank on küllaldaselt stabiilseks raha hoiule andmise kohaks neile, kel vahete vahel leidub võimalus mõnda krooni tagavarasse koguda.

Selle juures ei saa aga jätta märkimata, et üks kutseühing meil leidis, kes oma raha tarvitajate ühisusest hoiult välja võttis ja selle paigutas „Põllumeeste pank“. Ja see ei olnud mitte „suurepalgaliste“ kutseühing.

Näiliselt laia tegevusväljaga ja tegevuse avardamiseks kindlate sissetuleku-

tega kindlustatud organisatsioonina tegutseb „Raudteelaste Hoolekande Ühing“. Praegu on ühingul korraldatud igasviisid laste suvikolooniad Kaareperes ja puhkekodu Narva-Jõesuus. Ühingul on ka õigus määrata kandidaate Kaarepere vanade koduses, mis asub „Raudteelaste Kodu“ seadusega kinnitatud samanimelises asutises. Selle asutise korrastamise ja elustamise küsimused aga näivad ühingu juhatusel vähe huvitavat. Lahtist hoolekannet abiandmistele näol toimetab ühing ka, kuid kindel süsteem ja traditsioonid puuduvad. Toetusi antakse ikka vaid nurumise järgi. Süsteemitus tundub ka osakondade struktuuris. Juhatuses passiivsus osakondade organiseerimise ja veel enam nende tegevuse juhtimise alal on viinud isegi teatavate lahkkelideni ja rumalate arusaamatusteni, mis kiiret kõrvaldamist nõuavad. Hoolekande ühing on ainuke koondis, kus raudteelaste „koorekiht“ ka väiksemate vendade „asju ajab“.

(Järg 6. lhk.)

TEINE

TALLINNA (Raudteelaste) ÜHISPANK

Tallinna jaam, II korral.
Telefon Balti 300.

VÕTAB RAHÄ HOIULE, makstes

jooksva arvel . . . 6⁰/₁₀₀
tähtajalisel „ . . . 8⁰/₁₀₀

ANNAB LAENUSID, VÕTAB DOKUMENTE SISSENÕUDMISEKS JA
TOIMETAB KÕIKI MUID PANGAOPERATSIOONE.

Pangal on liikmeid 900
Omakapitalid Kr. 17.000.—
Liikmete lisavastutus „ 150.000.—

TUTVUNEGE MEIE TINGITUD ARVEGA, MILLINE VÕIMALDAB IGALE VÄIKSEPALGALISELE TAGAVARA KOGUMIST.

Pank avatud igal äripäeval kella 9—15.

JUHATUS.

Puuduliku ainelise võimalusega, kuid suurema järjekindlusega töötavad mõnede kutseühingute ja E. R. Tarvitajateühingu juures matuse ja abiandmise kassad.

Oleks võinud töötada Hoolekande ühingu osakonnana, kuid vist mõne kõrvalise tähtsusega soodustuse tõttu teotseb iseisvalt Eesti Raudteelaste Karskuseühing. Oma 25 sendilise liikmemaksu ja paarisaja liikmeka osutub see organisatsioon vaid nimeks teiste raudteelaste organisatsioonide reas, kuna mingit tegevust pole oma viie eluaasta kestel avaldanud.

Noor, kuid salapäraselt tegevusvõimne, on Eesti Raudteelaste Kristlik ühing. Paari aasta eest sissesõitnud usuvennad puhusid hõngu sisse ja nüüd talved läbi peetakse võimalikke koosolekuid. Väljastpoolt asjaarmastajate kõrval leiduvat ka *patukahetsejaid* raudteelasi neil „müstilistel koosviibimistel“. Kas raudteelased üldkirikust lahku löövad ja omaette usulahu asutavad pole veel selgunud, samuti kui üldse selle ühingu positiivsest tööst midagi äramärkida pole. Kas on see ühing mõeldud poliitiliseks vastukaaluks teistele kutseühingutele, nii kui seda on Eesti Raudteelaste Ühing, või midagi ebamäärast jääb tema eesmärgiks edaspidigi — eks seda näeme.

Üldkultuurilist tööd taotlevaiks on Raudteelaste kultuur-haridusühing „Rau-

dam“ ja kultuur-haridust edendav selts „Kalju“ (mõlemad Tallinnas). Tahab sinna poole kalduda ka vähem tuntud Pärnu-Tallinna k/r. raudteeteenijate ühing (asukohaga Mõisakülas). „Raudam“ teotseb üheksandat aastat laiemais ringkondis tunnustust leidnud laulukooriga, on korraldanud mõningaid kursuseid ja, mis eriti tähtis, on moodustanud vana raudtee raamatukogu riisimel (Raudteevalitsuse poolt korraldamiseks üleantud) korraliku ja intensiivset kasutamist leidva raamatukogu. „Kalju“ teotseb seni peamiselt instrumentaalmuusika alal, omades paarikümneliikmelise muusikakoori. Käesoleva aasta alul aga asus „Kalju“ organiseerima laulukoori ja balleti truppi. Vaatamata sellele, et Tallinna sõlmes raudteelastel kahte laulukoori pole tarvis ja isegi senise koori kvaliteedi tõstmiseks oldi sunnitud väljastpoolt lauljaid juure võtma, loodi siiski koor milles vaid mõned raudteelased. Selle kõrval jäi aga „Kalju“ oma muusikakoor niisugusesse olukorda, et see oma tegevuse lõpetama pidi.

Spordi alal tegutseb intensiivsemalt Valga raudteelaste spordi selts „Edu“, kuid ei puudu spordi ringe ka teiste organisatsioonide juures. Ühe ajaviite mänguna on raudteelaskonnas levinud lialdalt „korona“, milles isegi meistermängijaid omame.

Noorte, kuid väga sümpaatsete organi-

satsioonidena on tegevusse asunud Valga ja Tallinna Raudteelaste Kodud, kes on samanimeliste ruumide haldajateks. Mõlemad pole väliste asjaolude tõttu võinud kujuneda küllaldaseks sidemeks neisse koondunud organisatsioonidele, kuid teatud eeldused ei puudu nende tervendavaks mõjudeks meie organisatsioonide koostöö korraldamisel.

Peamine ülesanne on aga neil luua mugavat kodu raudteelastele, kus võimalik oleks kasulikult oma vaba aega veeta.

Omapärasema ühingu teiste kutseühingute kõrval kujutab endast Eesti Raudtee Töölise ühing. Siia on koondunud peamiselt Tallinna, Valga ja Mõisaküla raudtee tehaste ja töökodade tööliised. Töötab käskäes keskühinguga, kuid pole tänini veel sinna liikmeks astunud. Muidu aga võib teistele kutseühingutele eeskujuks olla nii liikmemaksude, töö loomu kui ka mitmekesiseid tegevusharusid haarava töökavaga.

Seda ülevaadet pakkudes peab möönma, et ta on puudulik: kitsas on ajakirja ruum selleks, et korraga kõigist ühinguist kõike öelda ja puudub ka materjal et pikemalt üksikuist organisatsioonest kõnelda.

Materjalide kogumise ja avaldamise ergutamiseks tahavad käesolevad read peamiselt ollagi. A—mik.

Raudtee Kontorijõudude Kutseühingu tegevusest.

Kutseühingu praegune juhatus, saades oma volitused 8. märtsil s. a. ärapeetud Esindajatekogu koosolekult, asus ametisse 12. märtsil s. a. järgmises koosseisus: esimees A. Jõgi, abiesimees J. Rukki, laekahoidja A. Liiv, sekretär Joh. Idla, abisekretärid M. Soonberg ja E. Paju ning ametita liige V. Rutnik.

Raudteelaste 8. üleriiklikust kongressist võttis ühing osa 13 saadikuga, kellest kongressi töö juhtivais organees olid aktiivselt tegevad: A. Jõgi — kongressi juhatajana, V. Rutnik, E. Paju ja Joh. Idla — sekretäridena, A. Michelson — mandaat- ja Rob. Jõgi — redaktsioonikomisjones. Referaatidega kongressi päevakorras seisvate aktuaalsemate küsimuste kohta esines ühingu saadikuist: J. Rukki — „Teenijate esinduse osavõtt teenijaskonda puutuvate küsimuste lahendamise“ ja „Raudteede, kommertsiaalseerimise küsimus“; V. Rutnik — „Pension ja haiguskindlustus“ ning Rob. Jõgi — „Distiplinaarseadustik“. Kongressil tagasisalvitud Keskühingu revisjonikomisjoni kuulub ühingu liikmeist A. Liiv ja A. Silber. Pärast kongressi kokkuastunud Raudteelaste Keskühingu juhatuses on Kontorijõudude kutseühing esindatud praeguse Keskühingu juhatuses esimehe J. Rukki näol, kuna ühingu senine esindaja A. Melenčuk, kelle juhtimisel Keskühing pidas viimaseil aastail visa võitlust Raudteevalitsuse reaktsiooniliste püüete vastu, pärast pingutavat tööd puhkust vajades, kutseühingulisest tegevusest ajutiselt tagasi tõmbus, jäädes edasi Keskühingu esindajana „Tallinna Raudteelaste Kodu“ juhatuses, kus ta asub esimehe kohal. Korterikomisjones on Keskühingu esindajaina tegevad ühingu liikmeist V. Rutnik — 1. ja Mart Vodi — 7. liinijaoskonnas. Riigi- ja omavalitsuste teenijate Keskkliidu saadikutekogusse („Riigiteenijate parlament“) kuuluvad Keskühingu poolt delegerituna ühingu liikmeist J. Rukki ja V. Rutnik, kelledest viimane asub ühtlasi Keskkliidu sekretäri vastutusrikkal kohal.

Esindajatekogu poolt vastuvõetud abiandmise- ja matusekassa kodukordi liikmele triikitult kätte saates, kasutas ühingu juhatus ühtlasi juhust selgitada liikmele omaabi korraldamise tähtsust ja kutsus neid üles viimse astuma matusekassa liikmeks. Samas tuletati liikmele meele nende kohust ühingusse uute liikmete juuretõmbamises, pannes igale neist südamele mitte unustada „misjonitöö“ tegemist organiseerimatute seas. Ehkki veel varajane mainitud ürituse mõjust ja selle tagajärgedest rääkida, peab konstateerima, et matusekassa liikmete arv on viimaste kuude kestel 140-lt kasvanud 190-le ja uute liikmete verbimine mõnes keskkohas (Tapal) näidanud häid tulemusi.

Kuulda saades, et Raudteevalitsuse poolt väljatöötatud uue priiveo määruse kava sisaldab tunduvalt kitsendusi teenijate senistes õigustes, pööras ühingu juhatus kirjaga Keskühingu poole, paludes viimast kõigiti valvel olla, et Raudteevalitsuse tagasisikukumise püüded toetamist ei leiaks. Samal ajal esines ühingu juhatus liikmeid isiklikult ka Keskühingu juhatuses koosolekul, kus rõhutati vajadust teenijate õiguste kaitseks Teedeministri ees märgukirjaga esineda, pidades silmas seda, et senise priiveo määruse norme (mis küll mitmeti puudulikud ja parandust nõuavad) tuleb võtta kui aastate jooksul kättevõidetud saavutusi ja mille käripimisest pole loota ei kokkuvõtet ega riigi tulude suurenemist. Ettevõtetud aktsiooni järelduseks oli Keskühingu poolt märgukirja esitamine Teedeministrile (vt. „Side“ nr. 4 — s. a.). Ministeeriumi komisjon, kus priiveo määruse kava oli läbivaatamisel ja millest võttis osa ka Raudteevalitsuse esindaja, jättis aga märgukirjas esitatud nõudmised tähelepanemata. Ja veel enam, komisjonis ümbertöötatud priiveo määruse kavas polnud sõnagi lausutud priisõidu võimaldamisest raudteeteenijate organisatsioonide esindajale! Sarnase „üllatuse“ puhul ükskõikseks jääda mitte voi-

des, töötas ühingu juhatus liikmeid valmis konkreetseid parandus- ja täiendusettepanekud priiveo määruse alal ja esitas need järgmisel päeval Teedeministrile, neid suusõnaliselt põhjendades. Arvestades Ministri häatahtliku suhtumisega esitatud ettepanekusse, võib loota, et teenijaskonna õiglast nõudmised lõpude-lõpuks täitmist leiavad. Priipiletite küsimuse juures peatudes tuleb mainida ka ühingu juhatus liikme V. Rutniku ettepanekul kongressil vastuvõetud resolutsiooni, milles Keskühingu juhatusel tehti ülesandeks samme astuda selleks, et Raudteede seaduse § 7 saaks võetud revideerimisele ja täiendatud priisõidu võimaluse loomise suunas teenijate lastele, kõrgemais õppeasutis, kutse- ning keskkoolis ja ametit õppimas käimise otstarbel.

Siirdudes suvisele tegevusele on ühingu juhatusel praegu käsil ekskursiooni korraldamine Soome. Sealse vennasühingu tegelaste lahel kaasabil võimaldatakse ekskursioonile priisõit Soome raudteel. Ekskursioon on mõeldud 3-päevase kestvusega ja kavalt järgmine: Arasõit Tallinnast Kaupmehe sillalt väljuva a/l „Suomi-ga“ 27. juunil s. a. kell 9 hommikul. Saabumine Helsingi kell 13.00, millele järgneks tutvumine linna ja vaaramisväärsimate asutustega (Uus parlamenti hoone j. t.). Sama päeva õhtul kell 23.20 on ette nähtud väljasõit Imatrale, kuhu jõutakse järgmise päeva hommikul kell 10.04. Imatral tagasisõit kell 16.42. Viiburis peatumine kella 18.54 kuni 23.50, millise aja kestel tutvumine linnaga ja võimaluste korral väljasõit laeval Saima kanalit mööda. Helsingi jõuab ekskursioon tagasi 29. juunil s. a. kell 7.40 ja asub sealt koduteele kell 10.00. Kokkuleppel laevkapteniga on võimaldatud soovijaile tagasi sõita ka hiljem, milleks maksavad samad tagasisõidu piletid. Ekskursioonist osavõtt on võimaldatud kõigile liikmele, kelle kohustus ühingu vastu täidetud ja kes hiljemalt 22. juuniks s. a. tasusid osavõtu-

maksu arvel 9 krooni isikult, sõidupile-
tite vastusamisel, ekskursiooni korral-
dajale E. Paju'le Eksploatatsiooni ametis
(telefon 56). Ekskursioonist osavõtjale
olgu siin kohal meele tuletatud, et nad
tingimata varustaksid endid politseiasu-

tusist väljaantavate reisikaartidega, il-
ma milleta laevalepääs takistatud. Reisi-
kaart on peale kaardi omaniku maksev
ka tema naise ja kuni 15 a. vanuste las-
te kohta, kui nad temaga kaasas ja kaar-
dil mainitud. Sekretär.

Hispaania vaba- riigi raudteelased

Hispaania organiseeritud raudteelaskond
ei jäänud külmaks pealtvaatajaks suu-
res rahvuslikes vabadusevõitluses, mis
lõppes 14. aprillil s. a. vabariigi võiduga
ainuvalitsuse üle. Hispaania raudteelas-
kond võttis osa ka 1917. a. äpardunud
revolutsioonilisest liikumisest, kusjuures
palju paremaid tegelasi langes raudteelas-
ohvriks. Armuandmine 1917. a. streigi-
ohvritele on Hispaania raudteelasühingu
esimesi nõudeid, mida see esitas ajutisele
valitsusele.

Monarhistlikud valitsused, arvestades
raudteelaste „usaldamatusega“, paiguta-
sid raudtee ülevaatusse ja valitsuse teeni-
stusse sõjaväeametnikke. Raudteelas-
ühing nõuab nüüd vabariigi valitsuselt
sõjaväeliste valitsuskorralduste kiiret ase-
tamist tsiviilorganitega. Peale selle esi-
nes ühing nõudega üldtöötajate korra-
rdamise asjus kollektiivlepingu alusel,
mida silmapilkselt ei suudeta saavutada
valitsuselt ilma teatud mõju ehk isegi
sunni avaldamiseta.

Nimetatud nõuetega ühineb loomulikult
ka palkade kõrgenduse küsimus.

Avalike tööde minister seletas ajakir-
janikele, et tema „uurivat seda probleemi
huvi ja poolehoiuga, millist kohtlemist
raudteelaskonna nõuded on õigustatud
ootama sellaselt valitsuselt, mis tõsiselt
kehastab vabariiki.“

Ehkki on avanenud laiemad väljavaa-
ted tingimuste paranemisele, hoiatavad
raudteelasühingu juhid liikeid hellitama-
st liig suuri lootusi veel mitte, et poliitilise
kursi vahetusel neile paremused sulle
langeksid. Kõik saavutatakse vaid võit-
luse teel.

Saksa ametnikkude valupäevad.

Uus palkade kärpimine 1. juulist s. a.

Vähem kui aasta jooksul juba kolman-
dat korda kärbitakse saksa ametnikkude
palkasid. Riigipresidenti dekreediga pan-
di hädamäärusandluse (s. o. möödamin-
nes parlamendist) teel maksta korral-
dus, millega alates 1. juulist s. a. kärbi-
takse kõigi liiduametnikkude palku ja
osariikidele ning kogukondadele kohuseks
tehakse oma ametnikkude palkadega se-
dasama teha. Nagu 1. veebruarist s. a.
maksmapandud 6%-line palgavähendus,
nii ka käesolevgi on määruse järele ette
nähtud ajutine, — ta kaotab oma maks-
vuse 31. jaanuaril 1934. a. Palka ei vähen-
data kõigil ühtlaselt, nagu varem,
vaid vähendamise suurus on tehtud ole-
nevaks vastava ametniku nominaalpalga
suurusest ja tema asukohast (Elukalli-
duse järele on Saksamaal kõik asumid
jaotatud viide klassi: eriklassi asumid ja
asumid A, B, C ning D klassis). Palku
vähendatakse nominaalpalgast (s. t. terv-
vest palganormist, ilma nende 6% maha
arvamata, mis 1. veebr. s. a. juba vähen-
datud) järgmiselt:

Aastapalk:	Vähendusprotsent:	
	Eri- ja A kl. asumites	B, C ja D kl. asumites
Kuni 3.000 RM.	4	5
3.001 kuni 6.000 RM.	5	6
6.001 kuni 12.000 RM.	6	7
üle 12.000 RM.	7	8

Peale selle vähendatakse lasteabiraha
esimese lapse eest 20 RM. pealt 10 RM.
peale kuus; selle asemel aga suurenda-
takse lasteabiraha kolmanda ja neljanda
lapse eest 20 RM. pealt 25 RM. peale ja
viienda ja järgnevate laste pealt 30 RM.
peale kuus.

Ka teistel palgalistel on peale pandud
erimaks, n. n. kriisimaks (Krisensteuer),
kuid see pole kaugeltki nii kõrge, kui
ametnikel. Kuni 300 RM. kuupalga juu-
res on see 1% bruttopalgast ja tõuseb
0,5 protsendilistes astmetes iga järgmise
100 RM. pealt kuni 700 RM. kuupalgani;
700 kuni 1.000 RM. palgalt on see maks
3,5%, 1.000—1.500 RM. — 4%, 1.500 kuni
3.000 RM. 4,5% ja üle 3.000 RM. kuu-
palga juures 5%. Nagu siit selgub, on
erateenijatele langev koorem seega märksa
väiksem, kui ametnikel.

Hoopis imelikuks muutub aga asi kol-
manda maksustatute liigi — iseseisvate
(mittepalgaliste) kodanikkudega. Neist
on kriisimaksu alla arvatud ainult need,
kes maksavad tulumaksu (Einkommen-
steuer), ja nimelt järgmiselt:

Aastatulult kuni 3.600 RM.	— 0,75%
3.600—6.000 „	— 1,0%
6.000—20.000 „	— 1,5%
20.000—100.000 „	— 2,0%
100.000—250.000 „	— 2,5%
250.000—500.000 „	— 3,0%
500.000—1.000.000 „	— 3,5%
üle selle	4,0%

Nii siis maksab kõige viimane ametnik
samuti 4% kui see, kelle aastatulu on üle
1 miljoni RM. Sealjuures väheneb aga
ametnikul veel poolevõrra abiraha esime-
selt lapselt. Viimase asjaolu tagajärjeks
on see, et esimesel pilgul vähegi sotsiaalse
õigluse poole sihtima näiv kärpi-
mine (liikidesse jaotamine!) ametnike
enestegi vahel otse vastupidiseid taga-

järgi võib anda. Nii näit. ADBZ järgi
ühe lapsega ametnike vahel kujuneb kär-
pimine järgmiseks:

2.000 RM. sissetulekuga ametnikul	8,9%
3.000 „ „ „	7,4%
5.000 „ „ „	6,5%
10.000 „ „ „	6,1%

Pole sellepärast imeks panna, kui saksa
ametnikkude häälekandjad kõnesolevat
kärpimist nimetavad karjувaks ülekohtu-
tuks, skandaaliks. Samuti on niisuguse
kodanikkude liigitamise juures täiesti loo-
mulik, et samal ajal, kui üldine varandus-
maksu- (Vermögenssteuer) kohustusliku-
de arv on 2,1% võrra vähenenud, on miljo-
näride arv (nende füüsiliste isikute arv,
kelle maksukohustuslik varandus on üle 1
miljoni RM.) tõusnud 5% võrra. Miljo-
näride üldine varandus aga on koguni
8,6% võrra tõusnud. Rahvamassid vaese-
nevad, üksikud rikastuvad.

Muidugi ei ole praegune hädamäärus
lõpusõna. Parlament võib selle heaks
kiita, võib aga ka tagasi lükata. Selle-
pärast keeb praegu Saksamaal kibe võit-
lus selle vastu, kas kutsuda parlament,
mis praegu vaheaega peab, kokku erakor-
raliseks istungjärguks või mitte. Esi-
mesel juhul on loota muudatusi uues
määruses veel enne tema maksmahakka-
mist, viimasel juhul aga oleks sügisel
juba palju vähem lootusi veel muudatusi
läbi viia. Igatahes praegused päevad on
Saksamaal väga ärevad mitte ükski amet-
nike hulgas, vaid kogu kodanikkonnas ja
raske on ennustada lähemategi päevade
sünnimusi. Civil servant.

Igalpool palkade vähendamine; ainult Taani kõrgendab.

Tervest maailmast saabuvad teated
riigiteenijate palkade vähendamise kohta,
Toome ainult mõned värskemaid neist.

Belgia ministritenoökogu on otsusta-
nud, vähendada ametnikkude palku kõi-
gil ühtlaselt 6% võrra.

Poolas on 1. maist alates ametnikkude
palku vähendatud 15% võrra. Kuna alles
hiljuti kõrgendati pensionikassa maksu
2% võrra ja tulumaksu 10% võrra, teeb
palkade vähendamine kogusummas üle
17% välja. Sama saatus tabab mui-
dugi ka teenijaid ja töölisi. Sellepä-
rast on kõik ametnikkude, teenijate ja
töölise organisatsioonid ühinenud ühi-
seks kaitseaktsiooniks ja on esitanud va-
litsusele ning avalikkusele ühise deklarati-
iooni milles selgitatakse riigiteenijate
ja töölise tõeselt elutingimusi ja neid
tagajärgi, mis võivad tekkida sellest, kui
satuvad viletsusse suured massid koda-
nikke, kelle ülesandeks on riigi ülesannete
täitmine.

Pilsudski on kavatsenud esmalt ohvit-
seride palgad puutumata jätta, kuid hil-
jem on saavutatud kompromiss, mis näeb
ette nende palkade kärpimise 5% võrra.

Türgi ministerpresident Ismet paša tea-
tas rahvuskogule uue finantsprogrammi
arutusele, et kulude kärpimiseks ametnik-
kude palku 15% võrra kärpida tuleb.

Austria liiduvalitsus on otsustanud
ametnikkude palku ja pensione 5% võrra
kärpida. Selle tagajärjel on kohtuminis-
ter Schürff tagasi astunud.

Liiduametnikkude 25-komisjon on ot-
sustanud, igasuguse teenistustasu kärpi-
mise kõige kategoorilisemalt tagasi lü-
kata. Arvesse võttes, et kindralkomissar
kokkuvõttes tahab läbi viia ainuüksi amet-
nikkonna arvel, on ametnikud otsustanud
igasuguse koostöö temaga lõpetada.

Saksamaalt tulevad samuti teated uuest
palgavähendamisest. Mäletavasti vähen-
dati saksa ametnikkude palku juba 1.
veebr. s. a. kolmeks aastaks 6% võrra.
Uue vähendamiskavatsuse enam-vähem
kindlama kuju omandamisega asusid
ametnikud küll juba äegsasti endakait-
sele. Nii peeti juba 27. mail Berliinis
Sportpalastis suur protestmeeleavaldus,
millest üle 12.000 riigiteenija osa võttis.
Meeleolu on sellel koosolekul olnud väga
ärev, nii et üks vanem ajakirjanik, kes
kutseliselt kohustatud on osa võtma lõp-
matu paljudest koosolekutest, ka riigitee-
nijate omadest, oma muljeis selle koos-
oleku kohta muuseas järgmist lausub:
„Parlamendiliikmed ja ajakirjanduse
esindajad, kes alaliste külalistena tihti
küllalt on võinud viibida saksa ametnik-
kude avalikkudel meeleavaldustel, oman-
dasid kesknaädalal uue kogemuse: saksa
ametnik võib kord kaotada ka oma ees-
kujuliku rahu, kui kõrgutatakse usku
riigi õiglusesse, keda ta truuult teenida
tahab... see on nähe, mis väärrib nende
meeste teravamalt tähelepanu, kes kann-
avad vastutust riigi ja tema valitsemis-
aparaadi eest.“

Üksmeelselt võeti vastu resolutsioon, milles protesteeritakse selle vastu, et ainult riigiteenijaskonna arvel tahetakse parandada riiklikku majapidamist ning tähelepanu juhitakse sellele, et ametnikkude kannatus sellele uuele katsel enam vastu ei pea.*)

Bulgaarias on parlament juba 1930. a. vastu võtnud seaduse, millega edaspidi lõpetatakse seni saadud elukalliduslisade maksmine. Bulgaaria raudteelaste eestvedamisel on alustatud võitlust selle vastu ja ametnikkude kutseorganisatsioonid on esitanud valitsusele märgukirja, milles tähelepanu juhitakse sellele, et elukalliduslisade ärajäämisel ametnikkude palgad enam ei võimalda elualalhoidmist.

Rumeenias võttis parlament 21. dets. 1930. a. vastu seaduse, millega maksa pannakse järgmised palkade vähendused: vähendamata jäävad kõik palgad kuni 3000 leid kuus, palgad 3001—4000 leid kuus vähendatakse 10% võrra, palgad 4001—5000 leid — 15% võrra, 5001 kuni 10.000 leid kuus — 18% võrra, palgad 10.001—20.000 leid kuus — 20% võrra, 20.001—30.000 leid — 22% võrra ja üle 30.000 lei kuus — 23% võrra. Peale

*) Hiljem saadud andmeil on siiski kavatsatud kärpimised presidendi dekreediga kui hädamäärused juba maksmata pandud. Lähemalt v. eriartiklis käesolevas „Sides“

Toim.

selle tulevad 1931. a. ära jätta kõik ametikõrgendused.

Soomest tulevad ka teated, et sealgi kavatsetakse riigiteenijate palku kärpida. Nii on n. n. Paasikivi-komitee teinud ettepaneku, kärpida kõrgemapalgaliste (üle 15.600 mk. aastapalgaga) riigiteenijate palku: perekonnainimestel 5% ja vallalistel 10% võrra. Eduskunnaliikmete palgad kuulaksid aga vähendamisele 20% võrra.

Ka **Jaapanis** on kabinett otsustanud alates 1. juunist s. a. vähendada ametnikkude palku, mis on üle 100 yeni (ca 200 krooni) kuus, 3—20% võrra. Pensionid jäävad muutmata. Samuti jäävad muutmata kohtunikkude palgad, mis põhiseadusega eriliselt kaitsitud.

Ametnikkond on sattunud suurde ärevusse, Valitsus teeb ettevalmistusi streigi puhuks. Ainult **Taanis** on tänu oma sotsialistlikule valitsusele ainukeseks rõõmustavaks erandiks selles peaaegu üldises palgavähendamuse laines. 27. jaanuaril on Folketingile esitatud uus riigiteenijate palgaseaduse eelnõu. Palgakomisjon, millest osa võtsid niihästi ametnikkude organisatsioonide kui ka poliitiliste parteide esindajad, on kaks aastat selle küsimuse kallal töötanud ja eelnõu ühel häälel heaks kiitnud. Selle eelnõuga suureneb riigiteenijate tasude summa üldiselt 3,5 miljoni krooni võrra.

Ühekordne sisseastumise maks määrati kr. 1,— ja iga-aastaseks liikmemaksuks kr. 0,50.

Ühingu liikmemaks 1931. a. võeti vastu ühel häälel: kuutööliste kr. 2,50 ja päevatööliste kr. 2,00. Sisseastumise maks endiselt kr. 0,50. Maksu tähtajad 1. august ja 31. detsember.

Uude juhatusse valiti Ralf Einardt, Raoul Einart, Ed. Muna, Al. Jugra, F. Kütt ja El. Viks. Kandidaatideks: Laas, Saar, Pukspuu ja Ahfi.

Revisjonikomisjoni valiti: Aug. Kütt, P. Kukk ja K. Trubok. Kandidaatideks: Päss, Karelson ja Pulk.

Teistesse organisatsioonidesse valimisi toimetavad peakoosoleku otsusel juhatusel liikmed oma vahel.

Koosolek algusest lõpuni oli täis hoogu. Kogu aeg valitses üksmeel, millest selgesti näha kuivõrt kõik on teadlikud praegusest olukorrast. Sellest oli ka tingitud koosoleku aktiivsus.

Kahjatsusega ei saa vaikides möödaminna asjaolust, et eestegijad on endid lahu lõõnud ühisest perest, luues uue kääbusorganisatsiooni juba niikuini liig suurde kääbuste peresse, kuid olukorras teadlikumad on püsima jäänud ehk juba tagasi pööranud ja neid tuleb veelgi tagasi, sest paljud püsivad veel äraootaval seisukohal.

Koosoleku lõpul tervitab Keskühingu esimees hra Rukki koosolekut, avaldades rõõmu, et ühingu on lühikese ajaga nii suureks paisunud ja loodab et lähemal ajal on kui mitte kõik siis suurem osa liinitöölisi oma k/ühingu ümber koondunud. Toonitab koondumise tarvidust ja kutsub üles kõiki hoolsusele ja täppealusele töös, mis on tingimata tarvilik eneste maksmapanemiseks.

Kogu koosoleku kestel viibis koosoleku ruumis I liini jsk. juhataja, nähtavasti huviga jälgides koosoleku käiku. Kahjuks ei olnud ta mitteametliku esindajana saalis, vaid pealtkuulajana rõdul.

Selleks on riigil raha küllalt!

„Päevalehe“ (nr. 155 s. a.) teadetel olla õpetaja Sternfeldt mõõdunud kiriku-päeval seletanud, et kirikuult võõrandatud maade eest tasumaksmise seadusesse, mis praegu Riigikogus arutusel, on tasuna ülesse võetud summa, mis ületab maa tegeliku väärtuse, nii et see osutub ühtlasi toetussummaks kirikule. Samast „Päevalehest“ loeme ka, milleks kirik oma summasid kasutab. Nimelt olla kiriku keskkassa käesoleva aasta eelarves ette nähtud 3.200 kr. misjonitööks Hiinas, kus algusest peale kuni senini tervelt 63 hiinlast oma isaisade usust taganema olla meelitatud.

Usume, et kommentaarid siin üleliigsed on.

Uuendage

„SIDE“ II pooleaasta tellimisi

1. juulist.

Ehituseameti kuuteenijate ja alaliste päevatöölise kutseühingu aastapeakoosolek.

Ehituseameti kuuteenijate ja alaliste päevatöölise kutseühingu pidas oma aasta peakoosolekut 17. mail s. a. Tallinna Raudteelaste Kodu ruumes. Osa võtsid 150 liiget. Koosoleku avas k/ü esimees Muna. Juhatas Kuusmann, protokolliis Saaremees.

Aruandega 1. a. k/ü tegevuse üle esineb Einart; lõpuks puudutab käesolevat momenti ja tõrjub tagasi süüdistust nagu ei võtaks liinitöölised oma kohuseid küllalt tõsiselt ja laisklevad; näitab ära, et halvavalt tööproduktiivsusel mõjub just vildak töökorraldus. Koosolek avaldab referendile poolehoidu üksmeelse aplodeerimisega.

Eelarves sissevõetud summa kr. 120,—, mis oli ettenähtud juriidilise abi andmiseks liigetele, langes ära ja määrati k/ü sekretäri 1931. a. palgaks hääleteenamusega lahtisel hääletusel.

Peakoosolek otsustas ühelhäälel teha juhatusel ülesandeks:

1) „Nõuda ületunni tasu maksmist neile, keda sunniti rohkem töötama, vastu käsukirjas nr. 121 avaldatud normidele, aja eest 16. maist kuni 1. novembrini 1931. a.

2) Nõuda 47-tunnilise tööädala ehk 204-tunnilise töökuu sisseseadmist päeva- ja kuutööliste ja seadust, mis võtaks ära võimaluse asuda uuesti 8-tunnilise tööpäeva lammutamisele.

3) Asuda kõige energilisemalt riigiteenistuse seaduse § 25-ga kindlustatud puhkeaja elluviimisele.

4) Tegutseda vallandatud Valga liipritehaste teenijate õiguste jalule seadmiseks; ühtlasi avaldada üksmeelselt protesti nende õiguste rikkumise vastu.

5) Nõuda endist tali- ja suvimütsi vormi tagasi kuna uus vorm ei ole otstarbekohane liini töölistele.

6) Nõuda a) riigiteenijate riidevarustuse määruse § 56 lõige I muutmist, et varustus saaks teenija lahkudes tagasi võetud nagu enne ja b) riidevarustuse väljaandmise laiendamist kõigi ameti-meeste ja alaliste päevatöölise peale.

Pikemalt peatuti pensioni ja haigusekindlustuse küsimuse juures, kus vastu võeti järgmised resolutsioonid:

a) Et riik peaks kandma kõik kulud pensioni maksmisel, kui see aga osutub läbiviimatuks siis nõuda, et pensioni kapitali maks saaks väljamakstud ühes vastava %-ga neile, kes lahkuvad enne pensioni väljateenimist.

b) Et haigusekindlustus saaks korraldatud kindlustusekassade näol, kusjuures kassade valitsemisel peab teenijaskonnal olema absoluutne enamus.

Juhatusel poolt oli väljatöötatud ja peakoosolekule esitatud kinnitamiseks matusekassa ja ühingu liikmele abiandmise kapitali tarvitamise kodukord. Abiandmise kapitalist antakse toetust liikmeile:

1) keda sihilikult vallandatakse teenistusest kutseühinguliste sihtide eest võitlemise tagajärjel;

2) juriidilise abi soetamiseks ülekohutuse karistuse puhul;

3) kes teenistusest vallandamisel sattunud raskesse seisukorda.

Ühingu juhatus võib määrata ja maksta välja toetust k/ü sihtide eest võitlemise tagajärjel kannatanuile oma äranägemise järele; teistel juhtudel kuni 1 kuu palga suuruses.

Toetust võivad saada need ühingu liikmed, kes olid vähemalt üks aasta ühingu liikmed ja oma kohustused ühingu vastu täitnud.

Matusekassa liikmeks võivad astuda k/ühingu liikmed ja nende perekonna liikmed.

Vastutav ja tegev toimetaja Aleksander Lepp. Väljaandja Eesti Raudteelaste Keskühing.

Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 31.